

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نظارت و راهنمایی آموزشی

ویژه مدیران، معاونین آموزشی
سرگروه های آموزشی

امیر حسین فرجاندسب

کارشناس مسئول تکنولوژی و گروه های آموزشی متوسطه

اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی

فهرست مطالب

- مقدمه
- اصول نظارت و راهنمایی آموزشی
- مفاهیم و تعاریف
- روش های نظارت و راهنمایی آموزشی
- سیر تاریخی مفهوم نظارت و راهنمایی
- سایر روش های نظارت و راهنمایی آموزشی
- حیطه و نوع عملکرد نظارت و راهنمایی آموزشی
- مؤلفه های اصلی نظارت و راهنمایی آموزشی
- نظارت و راهنمایی آموزشی در مدرسه
- نظارت و راهنمایی آموزشی و آینده آموزش و پرورش
- وظایف راهنمای آموزشی
- منابع و مأخذ

پیش آزمون

← مهم ترین کارکرد گروه های آموزشی از نظر شما چیست؟

← نظارت و راهنمایی آموزشی از چه نظر دارای اهمیت است؟

← نظارت آموزشی با ارزشیابی چه تفاوتی دارد؟

← مهم ترین مهارت ها و صلاحیت های یک ناظر آموزشی را بیان کنید.

← مراحل اجرای نظارت آموزشی را به ترتیب بیان کنید.

← با استفاده از تحلیل SWOT مهم ترین نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت ها و تهدیدهای نظارت آموزشی در کلاس درس را بررسی نمایید.

← راهکارهای پیشنهادی شما برای اجرای مؤثر و موفق نظارت آموزشی در کلاس درس چیست؟

مقدمه

◀ نقش تعیین کننده مدیریت در هدایت و رهبری فرآیندهای آموزشی

◀ اهمیت تربیت افراد کارآمد و متخصص

◀ اهمیت نظارت و راهنمایی آموزشی برای اداره نظام آموزشی خوب

◀ اصلاح وضعیت آموزشی با کمک راهنمایان آموزشی

مدیر آموزش و پرورش منطقه / مدیر مدرسه

محلہ راهنما

محلہ استاد

محلہ سرپرست

بازرس آموزشی

مشاور تخصصی

برنامه ریز امور آموزشی

معاون آموزشی منطقه / مدرسه

محلہ مشاور

ناظر یا سرپرست آموزشی

هماهنگ کننده برنامه های آموزشی

مدیر گروه آموزشی

راهنمای آموزشی

تعاریف نظارت و راهنمایی آموزشی

← رابینسون: فرایندی آموزشی که در آن، کسی که دارای علم و مهارت بیشتری است، مسئولیت آموزش فرد دیگری را که مهارت کمتری دارد، به عهده می‌گیرد.

← گوردون: فرایند کمک مستقیم به معلمان، توسعه برنامه درسی، رشد کارکنان، بالندگی گروهی و پژوهش عملیاتی

← باندی و وایلز (۲۰۰۴): جریان فعالیت نظارت و راهنمایی آموزشی را به سه بخش وظایف اداری، برنامه‌ریزی تحصیلی و وظایف آموزشی تقسیم می‌کنند که در هر حوزه به ترتیب به تدوین اهداف و درجه‌بندی آنها از نظر اولویت، تدوین اهداف درسی و تدوین برنامه‌های درسی پرداخته می‌شود.

مفهوم نظارت و راهنمایی آموزشی

◀ مفهوم نظارت: بیانگر همکاری با افراد و دربرگیرنده نوعی تعامل و منش مردمسالارانه است. نظارت به مشاهده و ارزیابی دقیق و مداوم یک عملکرد با دیدگاه منتقدانه اطلاق می‌شود که می‌توان آن را به معنای مشاهده، ثبت، کشف، عملیات و اقدامات دیگر دانست.

◀ مفهوم راهنمایی: جریانی است که در آن به فرد کمک می‌شود تا با آگاهی از توانایی‌ها، رغبت‌ها و محدودیت‌های خود در زندگی، بهتر و موثرتر گام بردارد. به بیان دیگر، راهنمایی یعنی کمک به فرد دیگر برای درک بهتر و به کار بردن آگاهانه فرصت‌هایی که در اختیار دارد یا می‌تواند داشته باشد.

سیر تاریخی مفهوم نظارت و راهنمایی آموزشی

دوره	تئوری نظارت	افراد مسئول نظارت	فعالیت‌ها و عملیات
اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم	مستبدانه، بازرسی اداری و اجرای اجباری	بازرسان غیرحرفه‌ای (افراد عادی)، کشیش‌ها و کمیته‌ها	<p>(۱) بازدید از مدارس برای کنترل معیارها</p> <p>(۲) معلمان به عنوان ابزارهایی تلقی می‌شدند که مدیر باید بر کار آنان نظارت کند.</p>
اوایل قرن بیستم تا دهه ۱۹۲۰	مستبدانه، بازرسی اداری و اجرای اجباری	روسای مناطق آموزشی، معلمان، مدیر و متخصصان	<p>(۱) موضوعات جدید خدمات متخصصان را ایجاد می‌کرد.</p> <p>(۲) نظارت همچنان یکی از بازوهای اداری محسوب می‌شد.</p> <p>(۳) بازدید از کلاس‌های درس و بررسی مشاهدات</p>
دهه ۱۹۲۰	نظارت و راهنمایی علمی	مدیران، راهنمایان آموزشی و ناظران ویژه	<p>(۱) مسئول نظارت باید «قوانین» آموزش و پرورش را کشف کند و از طریق معلمان آن‌ها را به کار ببندد.</p> <p>(۲) تحقیق و سنجش در قلمروی نظارت و راهنمایی محسوب می‌شد و معلمان ملزم بودند یافته‌های تحقیقات را به کار بندند.</p> <p>(۳) بازدید از کلاس درس برای مشاهده روش‌شناسی تحقیق</p>

سیر تاریخی مفهوم نظارت و راهنمایی آموزشی

دوره	تئوری نظارت	افراد مسئول نظارت	فعالیت‌ها و عملیات
دهه ۱۹۳۰	برقراری روابط انسانی آزادمنشانه و نظارت و راهنمایی بوروکراتیک	مدیران و راهنمایان ویژه (صفی و ستادی)	(۱) عواطف و احساسات معلمان در کار و عمل مورد توجه قرار گرفت و به آن‌ها توجه شد. (۲) بازدید از کلاس درس
دهه ۱۹۴۰ تا دهه ۱۹۵۰	نظارت و راهنمایی مبتنی بر تشریک مساعی و تصمیم‌گیری گروهی	مدیران و راهنمایان ویژه	(۱) مشاهده کلاس درس (۲) آموزش‌های ضمن خدمت
دهه ۱۹۵۰ تا دهه ۱۹۶۰	نظارت به عنوان توسعه برنامه درسی، تصمیم‌گیری گروهی، نظارت به عنوان عامل تغییر و نظارت از طریق استدلال نظری و بینش و بصیرت عملی	مدیران و راهنمایان ویژه، راهنمایان آموزشی و برنامه‌ریزان درسی	(۱) تعیین دقیق نتایج مطلوب و رفتارهای مناسبی که برای حصول به آن‌ها ضرورت داشت. (۲) کار و عمل از طریق مشارکت گسترده همه افراد ذینفع در فرایندهای تحقیق و ارزیابی نتایج (۳) بازدیدهای کلاسی (۴) تأکید بر آموزش‌های ضمن خدمت

سیر تاریخی مفهوم نظارت و راهنمایی آموزشی

دوره	تئوری نظارت	افراد مسئول نظارت	فعالیت‌ها و عملیات
اواسط دهه ۱۹۶۰ تا دهه ۱۹۷۰	نظارت و راهنمایی بالینی، تئوری سازمانی و مدیریت سیستمی	راهنمایان حرفه‌ای، برنامه‌ریزان درسی و مشاوران	(۱) شناخت (۲) طراحی نظام‌های آموزشی (۳) کارایی و اثربخشی سازمانی (۴) مسئول و پاسخگو بودن
دهه ۱۹۷۰ تا دهه ۱۹۸۰	نظارت به عنوان مدیریت	مدیران صف و راهنمایان آموزشی	همکاری با معلمان و حمایت از آنان برای اصلاح فرایند آموزش
دهه ۱۹۸۰ و بعد از آن	مدیریت آموزش	معاون آموزشی، مدیر مدرسه، مدیر برنامه، راهنمای آموزشی و همه کارکنان مسئول، درگیر و ذینفع در مدرسه، منطقه و جامعه	تأکید بر اصلاح آموزش و یادگیری به عنوان نقش اولیه نظارت و راهنمایی در مدرسه

حیطه و نوع عملکرد نظارت و راهنمایی آموزشی

◀ کلیه عناصر دربرگیرنده فرآیند تدریس و یادگیری

◀ فعالیتهای راهنمایی آموزشی:

◀ برگزاری کنفرانسها یا جلسات انفرادی و گروهی، مشاهده بالینی، برنامه‌ریزی برای استفاده بهینه از وسایل کمک آموزشی، همکاری در تشکیل برنامه‌های آموزش ضمن خدمت، مشاوره و راهنمایی، راه‌اندازی سمینارهای آموزشی، سخنرانی‌های علمی و نیز تبادل افکار، ارائه تجارب جدید و مبادله نتایج تحقیقات انجام شده از طریق کارگاه‌های آموزشی

◀ هدف: به حداکثر رساندن رشد حرفه‌ای معلم و در نتیجه کسب بهترین نتایج از برنامه‌های آموزشی

نظارت و راهنمایی آموزشی در مدرسه

◀ روابط بین معلم و راهنمای آموزشی: غیردستوری، غیررسمی و غیربوروکراتیک

◀ شکل های گوناگون نظارت در مدارس:

◀ نظارت و راهنمایی آموزشی اعمال نمی شود

◀ به طور نامحسوس و غیرموثر صورت می گیرد

◀ معلمان تحت نظارت بسیار شدیدی قرار دارند

وظایف راهنمای آموزشی

- ۱) برنامه‌ریزی آموزشی
- ۲) توسعه و تحقق برنامه‌های درسی
- ۳) نظارت و هماهنگی
- ۴) رهبری آموزشی
- ۵) ایجاد انگیزه
- ۶) تمرین (نمایش) معلمی
- ۷) پیشرفت حرفه‌ای
- ۸) اجرای پژوهش‌های عملیاتی و کاربردی

وظایف راهنمای آموزشی رهبری آموزشی

◀ وظیفه اصلی: همکاری حرفه‌ای با معلمان و ارائه رهنمودها و راهبردهایی که به عملکرد بهتر آنان کمک کند

◀ سایر وظایف:

◀ به راهنمایی و هدایت معلمان مبادرت می‌ورزند،

◀ به اتفاق آنان تصمیم‌گیری می‌نمایند،

◀ سعی می‌کنند وسایل و تجهیزات مورد نیاز معلمان را تهیه کنند،

◀ خط‌مشی‌های تعیین شده را به اجرا در می‌آورند،

◀ ارتباطات معینی را برقرار می‌کنند و سرانجام بر معلم و فرایند کار و فعالیت او تأثیر می‌گذارند.

◀ این تأثیرگذاری بیشتر جنبه شخصی دارد تا رسمی.

اصول نظارت و راهنمایی آموزشی

- ۱) نظارت و راهنمایی آموزشی که بخش کامل و جامعی از برنامه آموزشی است کار و خدمتی گروهی (تعاونی) به شمار می‌آید.
- ۲) تمام معلمان به راهنمایی‌ها و کمک‌های راهنمای آموزشی نیاز دارند. این اصل، یک اصل اساسی است و مسئولیت این خدمت را مدیر مدرسه یا راهنمای آموزشی بر عهده دارد.
- ۳) برنامه‌های نظارت و راهنمایی آموزشی باید به نحوی تهیه و طراحی شود که پاسخگوی نیازهای شخصی معلمان باشد.
- ۴) همه کارکنانی که با فرایند آموزش سروکار دارند - اعم از کارکنان آموزشی و غیرآموزشی - به نظارت و راهنمایی آموزشی نیاز دارند و باید تحت پوشش برنامه‌های آن قرار گیرند.
- ۵) نظارت و راهنمایی آموزشی باید به توضیح و تشریح اهداف و مقاصد آموزشی بپردازد. اهداف آموزش و پرورش و اهمیت آنان باید همواره به معلمان گوشزد گردد و مبنایی برای کار و فعالیت‌های راهنمایان آموزشی و معلمان باشد.
- ۶) نظارت و راهنمایی آموزشی باید در جهت بهبود نگرش‌ها، دانش‌ها، منش رفتار و همچنین تحکیم روابط انسانی خوب در همه کارکنان مدرسه تلاش کند و به گسترش ارتباطات خود با جامعه بپردازد.
- ۷) نظارت و راهنمایی آموزشی باید بتواند فعالیت‌های فوق برنامه دانش‌آموزان را سازماندهی و آنها را هدایت کند.

اصول نظارت و راهنمایی آموزشی

- ۸) مسئولیت بهبود برنامه و فرایند آموزش و یادگیری در کلاس درس و مدرسه بر عهده راهنمای آموزشی، معلم و مدیر مدرسه و در منطقه بر عهده رئیس آموزش و پرورش و در سطح ملی بر عهده وزارت آموزش و پرورش است.
- ۹) پیش‌بینی‌های لازم به منظور فراهم کردن تدارکات و امکانات مورد نیاز مربوط به برنامه‌های نظارت و راهنمایی آموزشی باید در بودجه سالیانه در نظر گرفته شود.
- ۱۰) برای نظارت و راهنمایی آموزشی، هم برنامه‌ریزی کوتاه مدت ضرورت دارد و هم برنامه‌ریزی بلندمدت. تمام افرادی که به نحوی با این برنامه‌ها ارتباط پیدا می‌کنند یا تحت تاثیر آن قرار می‌گیرند باید با راهنمای آموزشی همکاری کنند.
- ۱۱) مدیر مدرسه یا راهنمای آموزشی که اجراکننده برنامه‌ی نظارت و راهنمایی آموزشی است باید در تمام سطوح از کمک‌های مشورتی منطقه آموزشی، وزارت آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها، و دیگر سازمان‌های محلی، استانی و کشوری بهره‌مند شود.
- ۱۲) نظارت و راهنمایی آموزشی باید آخرین یافته‌های تحقیقات را تحلیل و ارزیابی کند و در آموزش و پرورش به کار گیرد.
- ۱۳) اثربخشی و موفقیت برنامه‌های نظارت و راهنمایی آموزشی باید هم به وسیله افراد ذینفع در مدرسه مورد ارزشیابی قرار گیرد و هم به وسیله افراد مطلع و صاحب‌نظر در خارج از مدرسه

روش های نظارت و راهنمایی آموزشی

- ◀ نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی (مشاهده مستقیم رفتار معلمان در کلاس درس)
- ◀ نظارت و راهنمایی همکار (مربیگری یا هدایت همکار)
- ◀ روش های دیگر نظارت و راهنمایی آموزشی
 - ◀ نمایش تدریس
 - ◀ تدریس مشترک
 - ◀ کمک به معلمان برای استفاده از ابزار و وسایل کمک آموزشی
 - ◀ کمک به معلمان در حل مسأله
 - ◀ کمک به معلمان در ارزشیابی صحیح دانش آموزان

نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی

◀ ویژگی های نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی (گلدنر و همکاران):

- ۱) نظارت بالینی فنی برای اصلاح فرایند آموزش است.
- ۲) نظارت بالینی دخالت آگاهانه در فرایند آموزش است.
- ۳) نظارت بالینی هدفگرا است و نیازهای مدرسه را با نیازهای رشد شخصی افراد شاغل در مدرسه در هم می آمیزد.
- ۴) نظارت بالینی بین معلمان و راهنمایان آموزشی همکاری حرفه ای قائل است.
- ۵) نظارت بالینی مستلزم درجه بالایی از اعتماد متقابل است که در درک، حمایت، و تعهد به رشد و پیشرفت بازتاب می یابد.
- ۶) نظارت بالینی اگر چه مستلزم روش شناسی قابل انعطافی است که به طور مداوم تغییر می کند، فرایندی نظام مند است.
- ۷) نظارت بالینی تنشی سودمند و سالم برای پر کردن فاصله بین شرایط واقعی و شرایط ایده آل ایجاد می کند.
- ۸) نظارت بالینی فرض می کند راهنمای آموزشی در مورد تحلیل فرایند آموزش و یادگیری و همچنین تعامل انسانی مفید و سازنده اطلاعات بسیاری دارد.
- ۹) نظارت بالینی هم مستلزم آموزش پیش از خدمت برای راهنمایان آموزشی، به ویژه در روش های مشاهده است و هم مستلزم بازتاب پیوسته ضمن خدمت در مورد شیوه های اثربخش.

نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی

← ساختار یا روش مشاهده مستقیم کار معلم در کلاس درس (موریس کوگان):

۱) ایجاد و برقراری ارتباط

۲) برنامه‌ریزی درسی

۳) برنامه‌ریزی برای مشاهده

۴) مشاهده

۵) تحلیل مشاهده

۶) برنامه‌ریزی برای نشست و گفتگو

۷) نشست و گفتگو

۸) تجدیدنظر در برنامه‌ریزی درسی

نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی

- ◀ مرحله اول: ایجاد و برقراری ارتباط بین راهنما و معلم مستلزم شرکت دادن معلم در برنامه‌های مشاهده بالینی است.
- ◀ مرحله دوم: برنامه‌ریزی درسی با همکاری معلم و راهنما انجام می‌گیرد و اهداف فعالیت‌های کاری معلم و دانش‌آموز مشخص می‌شود.
- ◀ مرحله سوم: برنامه‌ریزی برای مشاهده، پیش‌بینی روش و راهبرد مشاهده است. معلم و راهنما با همکاری یکدیگر جزئیات ویژگی‌های فرایند مشاهده را مشخص می‌کنند.
- ◀ مرحله چهارم: پس از اجرای سه مرحله مذکور معلم و راهنمای آموزشی آمادگی لازم را برای تدریس و مشاهده پیدا می‌کنند.

نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی

- ◀ مرحله پنجم: تجزیه و تحلیل عملکرد معلم و فرایندهای آموزش و یادگیری در این مرحله انجام می‌گیرد. معلم و راهنمای آموزشی اطلاعاتی را که راهنما در مرحله چهارم جمع‌آوری و ثبت کرده است تحلیل و تفسیر می‌کنند.
- ◀ مرحله ششم: در این مرحله راهنمای آموزشی وظیفه دارد دستور جلسه را تعیین کند و به موقع معلم را در جریان آن قرار دهد. معلم باید از هر روشی که راهنمای آموزشی قرار است در جلسه گفتگو از آن استفاده کند مطلع باشد.
- ◀ مرحله هفتم: در جلسه گفتگو بحث و تحلیل سازنده و مفیدی از فرایند تدریس و یادگیری و عملکرد کلاسی بین راهنمای آموزشی و معلم انجام می‌شود.
- ◀ مرحله هشتم: در مرحله آخر راهنمای آموزشی و معلم تعیین می‌کنند که چه تغییراتی باید در روش تدریس معلم ایجاد گردد و چه رفتارهایی باید عوض شود، تقویت شود یا حذف گردد.

نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی

← جلسه پیش مشاهده

(۱) طراحی آموزشی

- محتوا: در این جلسه تدریس، دانش آموزان چه چیزهایی یاد می گیرند؟
- فرایند: چه منابع و مواد آموزشی را در کلاس به کار می گیرید؟
- فرایند: چه فعالیت هایی برای آموزش محتوا در نظر گرفته اید؟
- چگونه فرایندها و فراورده های حاصل از آموزش (یادگیری) را در کلاس درس ارزشیابی می کنید؟

(۲) شناخت محیط کلاس:

- تعداد دانش آموزان، ویژگی ها و علایق ایشان
- فرهنگ و جو کلاس درس
- سبک مدیریت کلاس

نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی

جلسه پیش مشاهده

۳) تمرکز بر فرایند مشاهده:

- آیا دغدغه یا چالش خاصی در تدریس دارید که بخواهید روی آن تمرکز کنم؟
- آیا دانش آموز خاصی در کلاس وجود دارد که لازم باشد چیزی درباره اش بدانم؟
- دوست دارید چه چیزی درباره فرایند تدریس خود بدانید؟
- آیا حوزه خاص دیگری هست که بتوانم در آن به شما کمک کنم؟

نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی

مشاهده ←

- ۱) حضور در کلاس درس تنها به عنوان ناظر (مشاهده گر) بدون مداخله در فرایند آموزش
- ۲) استفاده از چک لیست و فرم های نظارت با تمرکز بر محورهای توافق شده با معلم
- ۳) تلاش جهت ایجاد جو آرام و اطمینان بخش برای معلم

نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی

جلسه پس مشاهده

- به طور کلی تدریس شما تا چه اندازه موفق بود؟ (خود ارزیابی)
- آیا دانش آموزان به اهدافی که از پیش مورد انتظار بود دست یافتند؟
- پاسخ و بازخورد دانش آموزان در فرایند ایجاد انگیزه و علاقه و فهم اهداف آموزشی را چگونه ارزیابی می کنید؟
- اگر فرصت دیگری برای تدریس همین موضوع داشته باشید چه کار متفاوتی انجام خواهید داد؟
- آیا طراحی آموزشی (سناریوی تدریس) خود را تغییر خواهید داد؟ چرا و چگونه؟
- در مورد جنبه های مختلف تدریس خود (فعالیت ها، گروه بندی دانش آموزان، مواد و رسانه های آموزشی) توضیح دهید. این موارد تا چه حد در تعمیق آموزش و یادگیری دانش آموزان موثر بوده اند؟
- آیا موضوع دیگری هست که دوست داشته باشید در مورد آن گفتگو کنیم؟

نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی

رفتارهای نظارت و راهنمایی آموزشی در مشاهده کلاسی معلمان

(۱) روش کنترل دستوری:

□ راهنمای آموزشی تحلیل خود از مشاهده کلاسی را به معلم ارائه می کند. اهدافی را برایش وضع می نماید

و به او می گوید که باید فعالیتها و اقداماتی را انجام دهد

□ مراحل: تشخیص و بیان مشکل، مشخص کردن مشکل معلم با کمک خودش، شنیدن نظرات معلم، حل

مسأله، هدایت معلم، بررسی واکنش معلم، جزء کردن فعالیتهایی که معلم باید انجام دهد و در نهایت

بررسی و پیگیری پیشرفت طرح

□ چه زمانی؟

نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی

رفتارهای نظارت و راهنمایی آموزشی در مشاهده کلاسی معلمان

(۱) روش کنترل دستوری:

□ چه زمانی از این روش استفاده کنیم؟

- (۱) وقتی که معلمان در سطوح رشدی بسیار پایینی عمل می‌کنند.
- (۲) وقتی معلمان در مورد موضوعی که راهنمای آموزشی - که دارای اختیارات سازمانی است - برای آن اهمیتی حیاتی قائل است، آگاهی و دانش کافی ندارند یا تمایل ندارند روی آن کار کنند.
- (۳) وقتی که معلمان در اجرای تصمیمات اتخاذ شده هیچگونه دخالتی ندارند و یا در قبال اجرای آن‌ها مسئول و پاسخگو نیستند؛ در حالی که راهنمای آموزشی در اجرای تصمیمات دخیل است و در قبال آن‌ها مسئولیت تام دارد.
- (۴) وقتی که راهنمای آموزشی نسبت به حل مسأله یا موضوع مطرح شده تعهد دارد، ولی معلم تعهدی ندارد. یا وقتی که معلمان ترجیح می‌دهند راهنمای آموزشی تصمیمات را اتخاذ کند.
- (۵) در مواقع اضطراری، وقتی که راهنمای آموزشی برای ملاقات با معلمان وقت ندارد.

نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی

رفتارهای نظارت و راهنمایی آموزشی در مشاهده کلاسی معلمان

(۲) روش اطلاعاتی دستوری:

□ راهنمای آموزشی یک منبع اطلاعاتی است و راه‌حل‌ها یا شقوق مختلف عملی را به معلمان پیشنهاد می‌کند

و آنان می‌توانند از میان راه‌حل‌ها یکی را انتخاب کنند

□ مراحل: شناسایی و تعیین هدف، توضیح خواستن از معلم برای روشن شدن هدف، درک نظر معلم، حل

مشکل، هدایت، درخواست از معلم برای گرفتن اطلاعات در مورد راه‌حل‌ها، انتخاب راه‌حل نهایی، درخواست

از معلم برای انتخاب راه‌حل‌ها، جزء به جزء کردن اقداماتی که باید انجام شود و در نهایت بررسی نهایی

برنامه عملیاتی

□ چه زمانی؟

نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی

رفتارهای نظارت و راهنمایی آموزشی در مشاهده کلاسی معلمان

۲) روش اطلاعاتی دستوری:

□ چه زمانی از این روش استفاده کنیم؟

- ۱) زمانی که معلم در سطوح رشدی نسبتاً پایینی عمل می‌کند.
- ۲) زمانی که معلم دانش لازم را در مورد موضوعی ندارد، ولی راهنمای آموزشی آن دانش و معرفت را دارد.
- ۳) زمانی که معلم احساس سردرگمی یا بی‌تجربگی می‌کند یا در مورد آنچه باید انجام دهد دچار تردید است و نظر خاصی ندارد، ولی راهنمای آموزشی از کارها یا فعالیت‌های موفقیت‌آمیز آگاه است.
- ۴) زمانی که راهنمای آموزشی علاقه‌مند است که مسئولیت آنچه را معلم می‌خواهد انجام دهد یا به آزمایش بگذارد بر عهده گیرد.
- ۵) زمانی که معلم معتقد است راهنمای آموزشی فردی دارای اعتبار است و دانایی، درایت و تجربه لازم را دارد و می‌داند از چه چیزی با او صحبت می‌کند.
- ۶) زمانی که وقت محدود است، فشارها و مشکلات مشخص هستند و اتخاذ اقدامات سریع ضروری است.

نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی

رفتارهای نظارت و راهنمایی آموزشی در مشاهده کلاسی معلمان

(۳) روش مبتنی بر همکاری مشترک یا تشریک مساعی:

□ راهنمای آموزشی علاقه‌مند است مسأله‌ای را به طور مشترک و با همکاری متقابل با معلم حل کند و معلم را

تشویق می‌کند تا ادراکات و نظراتش را در مورد آن مسأله یا مشکل بیان کند و در عین حال صادقانه و به

طور صریح و روشن عقاید خودش را نیز بیان می‌کند

□ مراحل: مشخص کردن مشکل از دید معلم، سعی در درک دیدگاه‌ها و ادراکات معلم، تصدیق ادراک معلم

از مسأله، ارائه نظر راهنمای آموزشی در مورد مشکل، تصریح و تأیید درک معلم در مورد ادراک راهنمای

آموزشی از مسأله، حل مسأله، تشویق به پذیرش تعارض در نظرات و عقاید یکدیگر، یافتن راه‌حل قابل

قبول و در نهایت توافق در مورد جزئیات برنامه

نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی

رفتارهای نظارت و راهنمایی آموزشی در مشاهده کلاسی معلمان

(۳) روش مبتنی بر همکاری مشترک یا تشریک مساعی:

□ چه زمانی از این روش استفاده کنیم؟

(۱) زمانی که معلم در سطوح رشدی متوسطی عمل می کند.

(۲) زمانی که معلم و راهنمای آموزشی به طور تقریباً یکسانی در موضوع یا مسأله مورد نظر تخصص دارند. یعنی راهنمای آموزشی بخشی از مشکل را می شناسد و معلم بخش دیگر آن را.

(۳) زمانی که معلم و راهنمای آموزشی هر دو در اجرای تصمیم دخالت دارند و باید در قبال نتایج پاسخگو باشند.

(۴) زمانی که معلم و راهنما هر دو در قبال حل مسأله متعهد هستند.

نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی

رفتارهای نظارت و راهنمایی آموزشی در مشاهده کلاسی معلمان

(۴) روش غیردستوری:

- راهنمای آموزشی تشخیص می دهد معلم توانایی تفکر در مورد کارش را به بهترین وجه دارد و خواستار آزادی عمل در مورد وظایفش است، وظیفه او صرفاً کمک به معلم در انجام دادن آن وظایف است
- مراحل: گوش کردن و توجه به اظهارات مقدماتی معلم، انتقال درک راهنمای آموزشی از مسأله مقدماتی مطرح شده، تحقیق برای شناخت بیشتر مشکل یا کسب اطلاعات بیشتر در مورد آن، تشویق معلم به بازگو کردن مشکلات (شناخت مشکلات واقعی معلم)، تفسیر پیوسته از درک پیام معلم، حل مسأله، بررسی نتایج اقدامات گوناگون به وسیله معلم، تعهد معلم نسبت به اجرای تصمیم، تعیین زمان و معیار برای عمل یا اقدام مورد نظر به وسیله معلم و در نهایت بازگویی برنامه معلم به وسیله راهنمای آموزشی

نظارت و راهنمایی آموزشی بالینی

رفتارهای نظارت و راهنمایی آموزشی در مشاهده کلاسی معلمان

۴) روش غیردستوری

□ چه زمانی از این روش استفاده کنیم؟

- ۱) وقتی که معلم در سطوح بالایی از رشد حرفه‌ای عمل می‌کند.
- ۲) زمانی که دانش و تخصص معلم در مورد موضوع از دانش و تخصص راهنمای آموزشی بیشتر است.
- ۳) زمانی که معلم در قبال اجرای تصمیماتش مسئولیت تام دارد؛ در حالی که مسئولیت راهنمای آموزشی اندک است.
- ۴) زمانی که معلم نسبت به حل مسأله تعهد دارد، ولی این امر برای راهنمای آموزشی اهمیتی ندارد.

بایاس از حوصله و توجه شما